

Hódmezővásárhely Megyei Jogú Város
Polgármesteri hivatal
Jegyzői iroda

Hódmezővásárhely Kossuth tér 1.
Dr. Korsós Ágnes jegyző részére

Tárgy: Felterjesztés Bessenyei díjra

Tisztelt Jegyző Asszony!

Javaslatl szeretnék élni a Bessenyei Művészeti Díj kitüntetettjének személyére.

Javaslom BITSKEY TIBOR színművészt, Kossuth-díjas, érdemes művészt a 2012. év Bessenyei Művészeti Díjra.

Indoklasként a következőket szeretném elmondani:

Bitskey Tibor a Színművészeti Akadémiát 1953-ban végezte el, de már 1951-től a Magyar Néphadsereg Színháza ösztöndíjas tagja. 1959-1964 között a Nemzeti Színház, 1964-1974 között a Vígszínház tagja volt. 1974-1996 között a Thália, illetve az Arizona Színház vezető művésze. Később az Evangéliumi Színháznál, jelenleg pedig a Szolnoki Szigligeti Színháznál vállal szerepeket. Jászai Mari díjjal kétszer tüntették ki (1959-ben és 1963-ban), Kossuth díjat 2000-ben kapott, 1984-től érdemes művész.

Bitskey Tiborról a Színházi Lexikon többek között ezeket írja: „Megjelenése, szép orgánuma a hőszerepek megformálására tette alkalmassá.” És egy korábbi lexikon: „Lelkiismeretes, töprengő művész, adottságait az eszmei tartalom szolgálatába állítja. Sajátos líráját irodalmi színpadainkon és a rádióban versmondóként juttatja érvényre.”

Mégis, ami Bitskey Tibort mindenk előtt a Bessenyei Művészeti Díjra érdemessé teszi, az az a különleges művészi kapcsolat, mely az ő és Bessenyei Ferenc pályája között fennáll.

Bitskey Tibor több mint 10 évvel volt fiatalabb Bessenyei Ferencnél. Alkata, orgánuma egykorú pályatársai közül szinte egyedül őt tette alkalmassá, hogy számos olyan hőszerepet eljátsszon, melyet korábban Bessenyei Ferenc játszott, mint például Ádámot, Bánkot, Kossuthot a Fáklyalángban, Börcsök Józsefet Az ozorai példában, Bolyai Farkast A két Bolyaiban, János mestert A kassai polgárokbán, Kreónt az Antigoné-ban, Herbert Georg Beutler, azaz Newtont A fizikusokban, Pósalaky urat A légy jó mindhalálíg-ban.

Bessenyei Ferenc egyik híres és nagyon kedvelt, élete végéig sokat emlegetett szerepe volt Börcsök József Illyés Gyula Az ozorai példa című darabjában, melyet Gellért Endre állított színpadra. Gellért Endre, aki korának legnagyobb rendezője volt, ebben az időben a főiskolán is tanított, ahol szintén megrendezte ezt a darabot, és Bessenyei szerepét Bitskey Tiborra osztotta.

Amikor 1963-ban Bessenyei Ferenc átszerződött a Madách Színházba, szerepei közül csak egyet adott le, Shakespeare Julius Caesar-jából Marcus Antoniust, amit Bitskey Tibor vett át.

Abban az időben, vagyis 1959-1963-ig, amikor mindketten a Nemzeti Színház tagjai voltak, négy fontos darabban játszottak együtt. Az Antonius és Kleopátrában, Bessenyei volt Antonius és Bitskey az ellenfele, Octavius, a Julius Caesarban úgyszintén (Bitskey mielőtt átvette volna Bessenyei szerepét, Antoniust, itt is az ellenfelét, Octaviust játszotta), Az élő holttestben szintén szemben álltak egymással, Bessenyei volt Fegyva, Bitskey Karenyin.

Filmes pályájuk még a színpadinál is különösebben alakult: 12 mozi- és 4 nagy tévé-filmben játszottak együtt, ezzel filmes partnereik sorában szám szerint mind a ketten magasan az első helyen állnak. Közös filmjeikben Bitskey Tibor – filmes kezdő évei után, amikor csak kisebb szerepeket kapott – vagy Bessenyei Ferenc testvérét, vagy legjobb barátját, vagy legádázabb ellenfelét játszotta.

Ezek közül a leghíresebbek az 1959-es Dúvad (ellenfele), az 1966-os Egy magyar nábob (legjobb barátja), az 1971-es A fekete város (testvére) és Képzelt beteg (testvére), és az 1973-as Zrínyi (testvére).

Bitskey Tibor az 1960-as években – elsősorban a Nemzeti Színházban a fiatal drámai hős szerepkörben (ekkor játszotta Ádámot Az ember tragédiájában, Csongort a Csongor és Tündében), valamint a nagy Várkonyi filmekben (A kőszívű ember fiai, Egy magyar nábob és Kárpáthy Zoltán, Egri csillagok) nyújtott alakításaival – egy egész generáció számára jelentette a hőst, a magyar nemzeti hőst.

A Bessenyei Ferencet követő színésznemzedékben Bitskey Tibor volt az, aki képes volt őt követni a drámai hős szerepkörben, aki filmen, színpadon méltó társa vagy ellenfele lehetett Bessenyei Ferencnek. Ezért a róla elnevezett művészeti díjra ma Magyarországon ő az egyik legméltóbb művész.

Lajosmizse, 2011. szeptember 22.

Tisztelettel:

dr. Élthes Eszter